

Republika e Kosovës

Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit

Përmbledhje Ekzekutive

PROCEDURAT E MENAXHIMIT TË PUNËS

Projekti:

**Projekti për Zhvillimin e Fëmijërisë së Hershme për Kapitalin
Njerëzor të Kosovës**

Projekt ID: P179656

Tetor, 2023

Përmbledhje Ekzekutive – Procedurat e Menaxhimit të Punës

Hyrje

Qeveria e Kosovës (QK) përmes Ministrisë së Financave, Punës dhe Transfereve synon të marrë fonde nga Banka Botërore (BB) për zbatimin e Projektit për “Zhvillimin e Fëmijërisë së Hershme për Kapitalin Njerëzor të Kosovës”. Objektivi i përgjithshëm i projektit është përmirësimi i qasjes dhe cilësisë së shërbimeve të zhvillimit të fëmijërisë së hershme në Kosovë. Projektin për Zhvillimin e Fëmijërisë së Hershme (ZHFH) për Kapitalin Njerëzor të Kosovës është i strukturuar për t’iu përgjigjur çështjeve kryesore të shërbimeve të zhvillimit të fëmijërisë së hershme në Kosovë. Projektin do të ndihmojë Kosovën të përmirësojë aksesin, cilësinë dhe barazinë në ZHFH, si dhe të mbështesë shërbimet e kujdesit shëndetësor në adresimin e sfidave shëndetësore të fëmijëve në vend. Projektin gjithashtu do të shqyrtojë aktivitetet promovuese në ZHFH me qëllim që të rrisë ndërgjegjësimin e popullatës për rëndësinë e ZHFH në kuadër të shëndetit dhe zhvillimit të fëmijëve, duke sjelle si rezultat një prindërim më të mirë, identifikim të hershëm dhe ulje të shkallës së vdekshmërisë së fëmijëve. Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit (MASHTI) është agjencia kryesore zbatuese për përgatitjen e projektit dhe aktiviteteteve përkatëse, dhe do të identifikojë kërkesat e menaxhimit mjedisor dhe social për fazën përgatitore të projektit.

Përshkrimi i Projektit dhe Komponentëve të tij

Objektivi i zhvillimit të projektit për ZHFH, është përmirësimi i qasjes së barabartë dhe rritja e cilësisë së shërbimeve të zhvillimit të fëmijërisë së hershme në Kosovë. Rezultatet kryesore të pritura nga zbatimi i projektit do të vlerësohet nga indikatorët që përbëhen nga:

Indikator 1: Përmirësimi i cilësisë së shërbimeve të edukimit në fëmijërinë e hershme – të kategorizuara sipas llojit të institucionit urban/rural

Indikator 2: Rregullore të përmirësuara për sigurimin e cilësisë së shërbimeve të fëmijërisë së hershme në Kosovë

Indikator 3: Përqindja e fëmijëve të vlerësuar sipas programit/mjetit kombëtar të zhvillimit dhe monitorimit të fëmijëve

Indikator 4: Rritja e qasjes në shërbimet e kujdesit për fëmijët: shkalla e regjistrimit për fëmijët 0-6 vjeç – e ndarë sipas gjinisë, moshës, grupit të pakicës

Projektin i propozuar do të organizohet rreth katër komponentëve kyç që kanë të bëjnë me përmirësimin e qasjes, cilësisë, barazisë dhe koordinimit ndër-sektorial të shërbimeve për ZHFH. Komponenti i parë do të forcojë cilësinë dhe barazinë e shërbimeve për ZHFH

dhe kujdesin ndaj fëmijëve në Kosovë. Komponenti i dytë do të kontribuojë në përmirësimin e disponueshmërisë së shërbimeve shëndetësore dhe ushqimore për fëmijët dhe familjet në Kosovë. Komponenti i tretë do të fokusohet në rritjen e aksesit në ZHFH dhe kujdesin ndaj fëmijëve. Komponenti i katërt do të mbështeste menaxhimin, monitorimin dhe vlerësimin e projektit.

Komponentët e projektit do të kenë një ndikim në nivel kombëtar dhe në nivel shkollor. Komponentët 1 dhe 2 do të kenë një shkallë mbarëkombëtare duke reformuar qasjen ndaj kujdesit të fëmijëve dhe shërbimeve për ZHFH, duke ndërtuar kapacitetet institucionale dhe njerëzore të vendit. Komponenti 3 do të ketë ndërhyrje në nivel shkolle duke ndërtuar, rinovuar dhe ripërdorur hapësira për të zgjeruar aksesin për ciklin parashkollor në të gjithë vendin. Komponenti 4 do të ndihmojë në ndërtimin e kapaciteteve eksperte të Kosovës në menaxhimin e projekteve dhe kryerjen e hulumtimit, monitorimit dhe vlerësimit.

Komponenti 1: Forcimi i cilësisë dhe barazisë së shërbimeve për ZHFH në Kosovë.

- *Nën komponenti 1.1 Reformat e cilësisë në ZHFH në Kosovë*
- *Nën komponenti 1.2. Ngritja e kapaciteteve të profesionistëve për ZHFH*
- *Nën komponenti 1.3. Implementimi i modulit ECE për Sistemin Informativ të Menaxhimit të Arsimit (EMIS) në Kosovë dhe rishikimi i përgjithshëm i sistemit bazë EMIS.*

Komponenti 2: Nxitja e integritit shumë-sektorial në ofrimin e shërbimeve për ZHFF

- *Nën komponenti 2.1. Stimulimi i hershëm dhe promovimi i ushqyerjes së shëndetshme*
- *Nën komponenti 2.2. Monitorimi i fëmijëve dhe integrimi ndërsektorial i shërbimeve*

Komponenti 3: Rritja e aksesit në shërbimet e ZHFH

- *Nën komponenti 3.1. Ripërdorimi, ndërtimi dhe rinovimi i objekteve parashkollore dhe të ZHFH në Kosovë*
- *Nën komponenti 3.2. Pajisja e qendrave për ZHFH me mobilje dhe materiale të reja mësimore*
- *Nën komponenti 3.3. Mbështetje për pjesëmarrjen e komunitetit dhe ndërhyrjet nga ana e kërkesës*

Komponenti 4: Menaxhimi, monitorimi dhe vlerësimi i projektit

Vlerësimi Paraprak i Përgjithshëm i Ndikimeve Mjedisore dhe Sociale

Niveli i ndikimeve negative mjedisore dhe sociale të projektit të cilat do të lidhen kryesisht me fazën e zbatimit të punimeve të parashikuara sipas komponentit 3, vlerësohet të jetë i mesëm, ndërkohe që ndikimet e përgjithshme të pritshme nga implementimi i plotë i projektit pritet të jenë pozitive. Zbatimi i punimeve sipas komponentit 3, mund të shoqërohen me impakte mjedisore dhe sociale të mesme, të karakterit të përkohshëm dhe lokal, të cilat mund të shmangen apo të zvogëlohen lehtësisht nëpërmjet aplikimit të masave mbrojtëse sipas udhëzimeve të standardeve të BB, politikave të mbrojtjes së shëndetit dhe sigurisë në punë të BB, si dhe respektimit të kuadrit ligjor mjedisor dhe social të Republikës së Kosovës. Impakti kryesor social i cili duhet të mbahet parasysh gjatë zbatimit të projektit në mënyrë që të shmangët maksimalisht, lidhet dhe riskun e mos përfshirjes së grupeve në nevojë dhe të disavantazhuar, duke mos i dhënë mundësinë të përfitojnë nga projekti.

Qëllimi dhe Struktura e Procedurave të Menaxhimit të Punës (LMP)

Ky projekt trajton aspektet mjedisore dhe sociale përmes qasjes/kornizës së qëndrimeve mjedisore dhe sociale (ESS) të Bankës Botërore. Një nga Standardet, ESS 2, lidhet me Punën dhe Kushtet e Punës dhe pret që huamarrësit të zhvillojnë Procedurat e Menaxhimit të Punës (Labor Management Procedures - LMP). LMP mundëson identifikimin e kërkesave kryesore të punës dhe risqeve të lidhura me të, dhe ndihmon huamarrësit të përcaktojnë burimet e nevojshme për të adresuar çështjet e punës. LMP është një dokument i cili inicohet herët në përgatitjen e projektit dhe rishikohet dhe përditësohet gjatë zhvillimit dhe zbatimit të projektit. Sipas këtij dokumenti, specifikohen llojet e punëtorëve të cilët pritet të punojnë në projekt dhe menaxhimi i tyre.

Ky dokument përfshin dhjetë kapituj, duke përfshirë këtu një pasqyrë të përdorimit të punës në projekt, rreziqet kryesore të mundshme të punës, korniza ligjore që rregullon punën në Kosovë, marrëveshjet e zbatimit, kërkesat e moshës, politikat dhe procedurat, kohëzgjatja e kërkesave të punës, si dhe mekanizmi i rregullimit të ankesave dhe menaxhimi i kontraktorit.

Përmbledhje e Shkurtër e Përmbajtjes së LMP-së

LMP ofron një përmbledhje të përdorimit të fuqisë punëtore në projekt, duke i kategorizuar punëtorët në katër grupe: punëtorë të drejtpërdrejtë, punëtorë të kontraktuar, punëtorë të furnizimit kryesor dhe punëtorë në komunitet. Projekti përfshin kryesisht punëtorë të drejtpërdrejtë dhe punëtorë të kontraktuar, duke përfshirë punonjës të qeverisë dhe konsulentë. Numri i punëtorëve është subjekt i përcaktimit. Punëtorët e komunitetit dhe furnizuesit kryesorë nuk janë të përfshirë.

Gjithashtu, në LMP përshkruhen departamentet kyçe të fuqisë punëtore, së bashku me një numër të vlerësuar të personelit për fazat e projektit. Fuqia punëtore pritet të përbëhet kryesisht nga meshkuj, me mundësi për punëtore femra dhe punësim në komunitet. Kërkesat e punës ndryshojnë sipas kategorisë dhe sezonit.

Rreziqet e mundshme të punës janë të moderuara dhe fokusohen në shëndetin dhe sigurinë në punë, duke përfshirë shqetësimet për COVID-19. Ekziston gjithashtu ndërgjegjësimi për dhunën me bazë gjinore, ngacmimet, si dhe sfidat e ngarkesës së punës. Dokumenti thekson një angazhim për të adresuar këto rreziqe dhe për të siguruar praktika të drejta, siguri dhe pajtueshmëri me rregulloret e punës.

LMP ofron edhe një përmbledhje të legjislacionit të punës, duke u fokusuar në tre fusha kryesore: Legjislacioni Kombëtar: Ligji për Punën (03/L-212) në Kosovë; Dispozitat Ligjore për Shëndetin dhe Sigurinë në Punë: Ligji i Kosovës për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë (04/L-161); si dhe Standardet Mjedisore dhe Sociale të Bankës Botërore (ESS2).

Ky LMP përcakton edhe stafin përgjegjës në lidhje me zbatimin e Projektit. Aty thuhet se MASHT, i ndihmuar nga PIU, mbikëqyr ekzekutimin e Projektit. Ndërmarrjet e Projektit do të kryhen nën mbikëqyrjen dhe menaxhimin e drejtpërdrejtë të PIU-së, ndërsa MASHT ruan një rol gjithëpërfshirës në menaxhimin dhe mbikëqyrjen e përgjithshme. Drejtorët brenda MASHT bashkëpunojnë ngushtë me PIU-në, duke kontribuar në përpjekjet e monitorimit dhe menaxhimit të Projektit. Gjithashtu, LMP përcakton politikat dhe procedurat kyçe që duhen respektuar gjatë fazës së ndërtimit të projektit, të cilat duhet të jenë në harmoni me politikat e Qeverisë së Kosovës. Projekti vë theks të madh në trajtimin e drejtë, parandalimin e diskriminimit dhe sigurimin e mundësive të barabarta për fuqinë punëtore.

Pjesë tjetër e rëndësishme e LMP-së është Mekanizmi i Shqyrtimit të Ankesave. Për të përmirësuar sistemin e mbështetjes si për punëtorët e drejtpërdrejtë ashtu edhe për ata të kontraktuar nën ombrellën e PIU-së së Projektit, një mekanizëm i dedikuar për ankesa do të hartohet dhe zbatohet brenda strukturës së PIU-së. Ky mekanizëm do të shërbejë si një platformë e unifikuar për adresimin e shqetësimeve në vendin e punës dhe zgjidhjen e mosmarrëveshjeve, dhe do të jetë i qëndrueshëm dhe i zbatueshëm si për punëtorët e drejtpërdrejtë ashtu edhe për ata të kontraktuar, duke siguruar drejtësi dhe barazi në adresimin e çështjeve të vendit të punës.